

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi skaber et grønnere Grønland.

(Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Natur, Miljø og Justitsområdet)

1. behandling

Jeg er meget glad for, at vedvarende energi er genstand for vores debat her i salen i dag. På vegne af Naalakkersuisut vil jeg takke Anders Olsen for at tage emnet op. Det er vores håb, at der kommer gode og brugbare forslag frem, og at vi får en god og konstruktiv debat, som kan gavne udviklingen på energiområdet.

Energi er livsnerven i vores samfund. Vi har potentiale for at kunne blive stort set selvforsynende med vedvarende energi på sigt. Omstillingen af energisystemet skal dog ske med omtanke og på økonomisk forsvarlig vis, uden at vi sætter vores erhvervsudviklingsmuligheder over styr.

Brugen af vedvarende energi er et område, som vi kan være stolte af. Skiftende regeringer har investeret massivt i vedvarende energi siden starten af 1990'erne. Det har været positivt for vores økonomi og selvforsyningsgrad. De sidste 15 års brede politiske enighed om retningen på området lover godt for dagens debat og fremtidens løsninger.

Status i dag er, at omkring 70 % af den el og varme, Nukissiorfiit leverer hos kunden, er produceret af vedvarende energi. Nukissiorfiit står dog kun for at levere en tredjedel af den energi, vi bruger i samfundet. De mange oliefyr, som vi bruger til at opvarme vores boliger, bruger eksempelvis sammenlagt mere brændstof, end Nukissiorfiit bruger til at producere el og varme. Langt det meste af vores forsyning af energi stammer således fra fossile brændsler som olie og benzin. Energien bruger vi til varme, el, industri, skibe, fly, biler og meget andet.

Vi kan derfor ikke undvære olie og benzin på kort sigt. Vi kan og bør dog begrænse importen og skabe en mere stabil økonomi, som er mindre afhængig af internationale konjunkturer.

Landstingsforordningen om energiforsyning fra 1997 lægger vægt på vedvarende energi og energibesparelser. Naalakkersuisut håber, at der fortsat er bred politisk tilslutning til at omstille samfundet til øget brug af vedvarende energikilder og foretage energibesparende foranstaltninger for at skabe et Grønland med en mere moderne og ren energiforsyning, som samtidig er mere økonomisk optimal.

Vandkraft er vores vigtigste kilde til vedvarende energi. Vores fem vandkraftværker forsyner i dag seks byer med el og varme. Det forventes, at en udvidelse af Qorlortorsuaq Vandkraftværk ved Qaqortoq og Narsaq starter i 2016. Afhængig af de igangværende undersøgelser kan en udvidelse af Tasiilaq Vandkraftværk starte allerede i 2017. Vi har desuden undersøgelser i gang af mulighederne for udnyttelse af vandkraft i mindre skala i Qassarsuk, Arsuk, Qeqertarsuatsiaat, Ittoqqortoormiit og Atammik.

Naalakkersuisut er også optaget af, hvordan vi kan udnytte andre former for vedvarende energi end vandkraft.

Affaldsforbrænding er en anden vigtig kilde til vedvarende energi. De steder, hvor affaldsforbrændingsanlægget er forbundet til et fjernvarmenet, kan det levere varme, uden at vi behøver at købe dyr olie. Ud fra et miljø- og samfundsøkonomisk synspunkt er der derfor behov for, at restvarme fra affaldsforbrændingsanlæggene i vores byer udnyttes bedre, end den bliver i dag.

Sol og vind er andre potentielle kilder til vedvarende energi i Grønland. Verdensmarkedspriserne på teknologier, som omdanner sol og vind til elektricitet, er faldende. Flere steder kan disse teknologier allerede konkurrere med de klassiske fossile brændselsteknologier. Vi ser lande som Kina og USA investere tungt i de nye teknologier. Derfor går udviklingen på området stærkt.

I Grønland kan solpaneler være en god forretning for ejeren. Oven i købet er der indført en ordning, så man får betaling for strømmen, hvis man producerer mere, end man selv kan bruge. Dette kræver dog, at anlægget stilles op i en by eller bygd, hvor der ikke er vandkraft.

En ting er at producere vedvarende energi. En anden er at bruge den.

Naalakkersuisut arbejder på, at vi skal kunne bruge den producerede vedvarende energi bedst muligt, så samfundet får størst mulig nytte af de store investeringer, der allerede er brugt på at etablere vandkraftværker. Eksempelvis bør elbaseret opvarmning fremmes yderligere i de vandkraftbyer, hvor der er overkapacitet af elektricitet. Dels bør brugen heraf i praksis gøres lettere for borgere og virksomheder, dels bør de tilskyndes hertil via en hensigtsmæssig pris- og afgiftsstruktur.

Potentialet for besparelser på boligopvarmning hænger også sammen med Grønlands Bygningsreglement. Krav til bygningers isoleringsgrad og ventilation vil kunne medføre væsentlige energibesparelser og derved reducere behovet for import af olie. Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur arbejder for øjeblikket på et nyt bygningsreglement, som forventes at træde i kraft i 2016.

Elbiler og elbusser kan ligeledes flytte forbruget fra benzin og diesel til vedvarende energi. Jeg ser derfor gerne, at der kommer endnu flere elkøretøjer ud på vejene i vandkraftbyerne end de ca. 40 el- og hybridbiler, som kører rundt i Nuuk i dag. Lige nu arbejder Naalakkersuisut på at skabe bedre muligheder for, at man kan lade sin elbil op, også hvis man bor i et etagebyggeri i en vandkraftby.

Energibesparende tiltag glemmes jævnligt i debatten, selvom det ofte er billigere at spare en kilowatttime end at producere den. Ofte kræver det håndværksfaglig arbejdskraft at installere nye lavenergikomponenter og indføre andre tiltag, som gør energiforbruget mere effektivt. De bedste energibesparelser kan derfor både give positive tal på bundlinjen og være med til at skabe nye arbejdspladser i samfundet.

Den teknologiske udvikling går i retning af, at det på sigt bliver muligt og økonomisk forsvarligt at opbevare energi uden store energitab. På sigt vil det være interessant for Grønland, da vores energiforbrug er svingende over året. I nogle områder kan det også på sigt være relevant at forbinde elforsyning mellem byer og bygder, når der etableres vedvarende energi-anlæg. Grønland bør samtidig søges gjort attraktiv for udenlandske producenter som testområde for nye teknologier.

Naalakkersuisut er i gang med at udarbejde en sektorplan for energiområdet. Formålet er at sætte de overordnede mål for udviklingen og investeringerne på energiområdet for de kommende år. Det bliver

et vigtigt element i sektorplanen at beskrive, hvordan vi ønsker at fremme vedvarende energi og energieffektivisering for derigennem at skabe et grønnere Grønland.

Naalakkersuisut ser positivt på det fremsatte forslag til Inatsisartutudtalelse. Både hvad gælder, at Naalakkersuisut opfordres til at tænke i miljø, økonomi og varige løsninger i sit arbejde, og hvad gælder fremlæggelse af en vision for området til Efterårssamling 2016. Forslaget hænger godt sammen med det arbejde, Naalakkersuisuts allerede er i gang med.

Jeg ser frem til en god debat. Vi modtager gerne alle ideer og input til nye initiativer, som kan være til gavn for hele landet.